

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Din cauza sfintei sărbători de Sâmbătă „Schimbarea la față” Nrul procesim va apăre Marți în 9 August v.

Sibiu, 3 August.

Unul din prelații catolici de pe teritoriul coroanei s-tului Stefan, episcopul diecesei Djakovar, a trimis o telegramă cu ocaziunea serbărilor dela Kiew, în care felicitează pe Rusia și misiunea ei culturală. Dacă telegrama din cestiune s'ar fi mărginit numai la misiunea culturală, ce o are Rusia, credem, că nimenea, care aruncă numai o privire pe cartă Europei și Asiei nu va fi să nu aproabe vederile episcopului Strossmajer, mai cu seamă, că acest imperiu se estinde la nord mai până la insula Kamtschatka, ear în sud cuprinde teritoriile între marea Neagră și Asorică, între lacul Caspic și Aral până câtră Persia și Afganistan, un teritoriu acesta tot încungiurat de popoare cu religiuni ca brahmanismul și budhismul, cu islamismul și păgânismul cel sêlbatic numit schamanism, care a isgonit chiar și doctrinele lui Confucius și cele mistice ale lui Laotse, cari nu vor să cunoască nici o căpetenie, cari trăiesc numai în familii separate, fără să simtă încă trebuința după stări mai regulate și după o cultură oare-care, și fără de a suferi, ca să se desvoalte pe teritoriile ocupate de ei nici agricultura nici comerțul, ori vre-o stabilitate în modul de locuit și de viețuit. Aceste stări de lucruri episcopului Strossmajer îi sunt bine cunoscute și tocmai că scie, ce va să dică a lăți legea creștinească la popoare ca cele amintite mai sus, scie totodată, că aceasta nu o poate face nimenea decât Rusia cea ortodoxă, pentru-că și acolo va fi stând principiul „cuius regio, eius religio”.

Cu religiunea creștină, care o lătesce Rusia în țările asiatice însă se lătesce și cultura slavă, și episcopul Strossmajer este și slav din tălpi până în crescet, este apostolul cel mai pronunțat al slavismului, doar în întreagă Croația, și de aceea pe cât este de plăcut la croați, pe atât de neplăcut este el la unguri, și după semnele ce le avem lesne îl putem vedea acum câtră apusul carierei sale pus la umbră tocmai pentru simpatiile, ce le nutrește față de slavii dela nord, a căror împreunare cu cei dela sud este idealul panslavismului și în a căror cale stă deocamdată cu putere neînfrântă imperiul nostru austro ungar și mica dar vigoroasă Românie. Episcopul Strossmajer în cunoscuta lui telegramă însă a mai accentuat, că „între aspirațiunile Rusiei și condițiunile de existență ale monarhiei noastre sunt contraste ne-

delăturabile” și prin aceasta s'a dat de gol, că se numără între acei bărbați, cari ar protege acele aspirațiuni, deși el este catolic și Rusia e ortodoxă, și aceasta din simplu motiv, că principiul de naționalitate a întrecut legăturile, ce-l leagă de confesiunea sa ba a trecut chiar și preste granițele, ce le datoresce monarhului seu ca supus austro-ungar.

Pentru acest pasagiu va fi poate chemat episcopul Strossmajer să se rectifice, și nu e eschisă posibilitatea că cu tot spriginul, ce i va oferi nunțiul papal din Viena și chiar scaunul din Roma să fie trimis la vre o mănăstire.

În polemia, ce o susține episcopul cu diarele, cari l'au atăcat pentru procederea sa, el afirmă, că slavii din Austro-Ungaria și cu deosebire cei din Croația și din Bosnia sunt asupriți, sunt supuși maghiarisării și germanisării și nu pot să se desvoalte așa, după cum ar trebui, li se pun pedeci în calea progresului lor, li se face forță de a se folosi de o limbă, pe care ei nu o cunosc și care nu poate avea nici un viitoriu în Europa și în cumpăna civilizațiunei, pentru-că nu are legături cu limbele altor popoare culte și îi lipsesc rezervoarul acela, din care se ia la timp de lipsă, să se îmbogățească fără se i se gate vr'o dată isvoarele îmbunătățirii.

Ce să dicem noi românii, când croații, cari la 1867 au căpătat „carta bianca” față de postulatele lor sunt nemulțemiți și agitează de câte ori pot și cu toate mijloacele, ce le stau la dispoziție contra stăpânirii, care nu li se pare că e dreaptă și care a pornit în timpii din urmă o adevărată goană asupra tuturor naționalităților așa, că până în păturile cele mai de jos ale populațiunei să simte, că se dă să înțeleagă celor ce nu sunt de rasa maghiară: că ori ve dați de bună voie, ori vă silesc să ve placă aceea ce-mi place mie și convine cu interesele mele. Numai cât noi nu credem, că interesele statului unguresc să fie acelea de a învrășbi pe locuitorii de diferitele limbi, ci din contră a-i apropia unii de alții și de a-i lega cu legăturile iubirei din care sin gură poate isvorî pacea și binecuvântările ei.

Unul tractat mașter, celalalt luat peste picior, al treilea strimtorat, — aceste stări nu pot fi de folos statului ungar, care are și el multe lipse și necasuri, multe de oblit și de dires pân să stea alături cu celelalte state ale Europei civilizate și dacă pacea din launtru nu va favorisa nisuițele culturale ale Ungariei, cum o dovedesce per eminentiam cazul episcopului Strossmajer — tare ușor poate ajunge acolo — unde nici nu dorcesc, nici nu putem dorî nici noi cei ce voim ordinea mai pe sus de toate și cu ea dreptatea pentru toți deopotrivă.

Revista politică.

Duminea trecută s'au împlinit 9 ani, de când ocârmuesce în Cislaitania ministerul Taaffe. Presa austriacă atât cea germană cât și cea ceahă se ocupă cu politica desvoltată de acest ministeriu în decursul timpului amintit. Jurnalele guvernamentale îi ridică Sion, ear celelalte, în comentăriile lor, dau multe impunseturi în coastele ministeriului. Numărul de Duminecă al diariului „Neue-Freie-Presse” a fost confiscat, căci s'a ocupat prea dinadins în un articol cu politica actualului guvern, ear „Prag-Abblatt” nu înceată a ridica imnuri de laudă. Constată această foaie, că nu numai în singuraticele cercuri, dar în general vorbind, în tot locul politica actualului guvern e mulțamitoare. „N. Fr. Presse” caracterizează activitatea guvernului în următorul mod: El a căutat să aibă totdeauna majoritatea în parlament, a întărit forța militară și a îmbunătățit în cât va și starea economică. Cu toate acestea noi am voi să avem un guvern, cu care să nu fie mulțamit „Prager Abblatt.”

Presa clericală din monarhia noastră se ocupă cu telegrama de felicitarea episcopului Strossmajer. Ea voesce să spele pe numitul episcop prin iscușiți articli, numai durere, că espunerile sunt atât de naive, încât nu prind de loc. „Vaterland” voesce ca Rusia să și ajungă „misiunea sa universală” în adevărata credință. Ce are a se înțelege sub credința adevărată, crede cestionata foaie, că fie-care creștin catolic va esprima aceeași convingere cu episcopul; este adevărată credința catolică, pentru care episcopul ș'a pus toate silințele pentru ca să atragă pe schismatici. Sub „cultura universală,” înțelege episcopul încreștinarea întregii Asie. Rusia să devină mai întâiu catolică și apoi să propage catolicismul în Asia. Aceasta e înțelesul telegramei. Cu toate mistificările, ce se fac însă, din nou se asigură, că episcopul Strossmajer va trebui să meargă la Viena.

O remarcabilă împărțire face diarul din Bucuresci „Tagblatt”, care a provocat mare senzațiune în cercurile politice. Împărțirea e comunicată de un oficer de înalt rang din România. Conform acestei împărțiri manevrele de toamnă din România au în vedere cestiunea bulgară. E posibil adevărat, că trupele române vor primi ordin să între în Bulgaria prin ținutul dela Craiova. Foaia observă, că e verosimilă această scire. Pe timpul, când încă nu se scia nimic de nici o întâlnire a împăratului german cu țarul, în cercurile conducătoare din Bucuresci nu era vorbă de o manevră

FOIȚA.

Andrei cel răsfățat.

(Urmare).

Profesorul fără a mai întreba, care a avut obrăsnicia a pune simburi sub scaun, scia, că numai Andrei se pricepe la astfelu de nebunii. Și dacă l'ar fi înfruntat, după cum ar fi meritat, nu avea de a ride, când ajungea acasă.

Apoi în decursul prelegerilor de câte-ori nu făcea pe profesor să și peardă răbdarea și întreprind prelegerile să-l înfrunte pentru purtarea lui cea scandaloașă arătată față de conscolarii sei. De multe-ori profesorul pentru puțină greșeală înfrunta și pedepsia pe unii scolari numai ca Andrei vedând, să și mai tragă de seamă, să mai incete dela prostii.

Astfelu de torturi și necasuri a suferit bietul profesor Detunatul trei ani de zile.

Andrei creștea, și după cum am mai dis, cu el creșeau și necasurile cele rele, dar mamă sa ca o muere cu vederi mărginite, îi iubea cu toate aceste defecte ale lui, ca pe ochiul ei, creșdând, că îi va mai veni lui apă pe urechi, îl îmbrăca mai frumos ca pe ori-care copil de etatea lui, ca astfelu

să scie lumea, că el e unicul copil al lui badea Iacob bogătanul din Brătesci; îl ducea la teatru, îi da bani ca să aibă el din prisosință, ca nu cumva să ducă lipsă de ceva, sau să suferă ceva necas din negrija lor.

Până învêța alt scolariu din o carte, lui Andrei îi trebuiau 7—8; până stricau alții o păreche de încălțăminte, lui îi trebuiau 4—5 părechi, până ce alt scolariu ori chiar om mare trebuia să se uite la turnul bisericeii se scie la câte oare e, de gâtul lui Andrei spânzura un lanț frumos de aur și în buzunariul lui se afla un orologiu, cum nu avea decum un scolariu, dar nici chiar profesorul Detunatul. Vede-ai la el câte lucruri ertate dar mai multe nerterate.

Toate aceste podoabe le cumpăra lelea Dochie, ca să nu mai fie copil ca al ei în Boeresci, — ear badea Iacob, care da și el din când în când pe la Boeresci vedea, tăcea și ofta, ca omul, care prevede cu mintea sa sfârșitul, la care o să ajungă. Ce era să facă el? Iubirea Dochiei ce o avea mai nainte față de badea Iacob din ziua, din carea s'a porocit a deveni mamă lui Andrei, o a prefăcut în simă, pentru că în inima ei nu mai putea avea loc altă iubire, decât cea pentru Andrei. Andrei era fânos cu mama sa, dar și mama sa mai făloasă cu el, și badea Iacob, om cu inimă bună, era mulțamit, când îi vedea pe ambii fericiți.

Nu era o sărbătoare lăsată de Ddieu, ca la casa lui badea Iacob să nu se dea un prânț de bucate și să nu poftescă el pe pretenii sei și pe domni din Boeresci, între cari și pe profesorul Detunatul, care să înțelege, că nu întârzia cu soția sa a face plăcerea lui badea Iacob, luând și pe Andrei totdeauna cu ei.

La o astfelu de sărbătoare se afla odată în casele lui badea Iacob din Brătesci o masă întinsă pentru vr'o 30 de persoane alese. Oaspeții fuseră conduși de lelea Dochie ca să le arete frumsețele grădinei, ear Andrei, puiul mamei, prinde într'aceea o pisică, îi încălță cu găoci de nucă toate patru picioarele și îi leagă o beșică de porc umflată bine de coadă și îi dă drumul prin odaia destinată pentru masă și închide ușa.

Dacă a avut lelea Dochie vr'odată ocaziune a se convinge despre mișeliile băiatului seu Andrei, acum aceasta i s'a oferit pe deplin! Nu a rămas pe mesele întinse teieriu netrântit la pământ și nesdrobit, nu sticlă cu vinuri de cele mai alese nedărburită, cu un cuvânt, masa întregă oferia o privețisce trași comică, când intrat lelea Dochie în casă, ca să avizeze locul fie-cărui oaspe.

(Va urma.)

